

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Батумський державний університет ім. Шота Руставелі (Грузія)
Інститут бізнесу Білоруського державного університету (Білорусь)

СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

9 квітня 2020 року, м. Умань

Умань
2020

Редакційна колегія:

Чирва О. Г. (головний редактор), д-р. екон. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Подзігун С. М., канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Богашико О. Л., канд. екон. наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Чвертко Л. А., канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Яцук Т. А., канд. екон. наук, старший викладач кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несуть автори матеріалів.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового
інституту економіки та бізнес-освіти*

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 9 від 03 квітня 2020 року)*

**Сталий економічний розвиток: актуальні проблеми та механізми
С76 забезпечення** : матеріали Міжнар. наук-практ. конф., 9 квіт. 2020 р., м. Умань / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; [за ред. О. Г. Чирви]. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. – 285 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий економічний розвиток: актуальні проблеми та механізми забезпечення» (9 квітня 2020 р.), що відбулась на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали збірника відображають результати досліджень учених, аспірантів та студентів з актуальних проблем сталого економічного розвитку та механізмів його забезпечення.

УДК 330.3(06)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	9
<i>Бержанір А. Л.</i> СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ І РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ	9
<i>Білошкурський М. В.</i> МІСЦЕ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ	12
<i>Джаман М. А.</i> ЗАВИСИМОСТЬ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ ОТ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ	15
<i>Каричковський В. Д., Каричковська С. П.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ В ЗВО УКРАЇНИ	20
<i>Клименко Л. В.</i> СУТНІСТЬ ТЕОРІЇ ЕНДОГЕННОГО ЗРОСТАННЯ В ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	23
<i>Мельник В. В.</i> ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	26
<i>Підлісний Є. В.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	29
<i>Сотник І. М., Коваленко Є. В., Богомоллова К. В.</i> ТРУДОВА МІГРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ: ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ	31
<i>Стойка В. О., Стойка С. О.</i> ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА СПОЖИВАЧІВ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	36
СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ТА ФІНАНСАМИ	40
<i>Бондарук Т. Г.</i> ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ	40
<i>Бурак Е. М., Ермалович Л. П., Туромша Е. П.</i> СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЁРСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	43
<i>Гоменюк М. О.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	48

<i>Гуменюк А. В., Поп І. В.</i> СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	53
<i>Кічурчак М. В.</i> СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ КУЛЬТУРИ)	56
<i>Луніна І. О.</i> НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ	59
<i>Осадчук Н. В.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У МІСЦЕВЕ УПРАВЛІННЯ	62
<i>Петренко П. С.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	67
<i>Пітель Н. Я.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	72
СЕКЦІЯ 3. ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ І КОНТРОЛЬ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	77
<i>Бержанір І. А.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ	77
<i>Гвоздеї Н. І.</i> ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	81
<i>Демченко Т. А.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	85
<i>Дем'янишина О. А.</i> ВЕДЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ТОРГІВЛІ	88
<i>Крочак О. І.</i> МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ	90
<i>Оляднічук Н. В.</i> ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПІДЗВІТНИХ КОШТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	93
<i>Пилявець В. М.</i> ОБЛІКОВЕ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	96
<i>Пилявець І. М., Пилявець Є. М.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІДЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	101

<i>Федечко К. А.</i> СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРИЙ ВАЛОВОЙ, ТОВАРНОЙ И РЕАЛИЗОВАННОЙ ПРОДУКЦИИ	105
<i>Хованская М. С.</i> ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ РАСХОДОВ В ПРОЦЕССНО-ОРИЕНТИРОВАННЫХ ПРОИЗВОДСТВАХ	110
<i>Юрчик М. М.</i> УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ УЧЁТ, АНАЛИЗ И КОНТРОЛЬ ЗАТРАТ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СЕБЕСТОИМОСТЬ ПРОДУКЦИИ	113
СЕКЦІЯ 4. ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	119
<i>Боровик П. М., Драгоненко В. І.</i> ПОДАТКОВІ АНТИМОНОПОЛІЗАЦІЙНІ ВАЖЕЛІ ПРОЦЕСІВ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	119
<i>Вінницька О. А.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РІВНЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	122
<i>Загороднюк О. В.</i> ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	127
<i>Колотуха С. М.</i> АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	130
<i>Мельник Т. А.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	135
<i>Мельничук Ю. М.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ТЕКСТИЛЬНІЙ ГАЛУЗІ	139
<i>Новак І. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ АГРАРНИХ РОЗПИСОК ЯК МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В РОЗВИТОК ГАЛУЗІ	144
<i>Слатвінський М. А.</i> ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	146
<i>Volodymyr Popov, Svitlana Popova</i> RESULTS AND PROSPECTS OF FINANCIAL DECENTRALIZATION IN UKRAINE	149
<i>Чвертко Л. А.</i> НЕОБХІДНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ОBOB'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ АВТОВЛАСНИКІВ	154

СЕКЦІЯ 5. ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

160

Альошкіна Л. П.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ У ВІТЧИЗНЯНОМУ АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

160

Барвінок М. В.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

163

Білошкурська Н. В.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ ОСВІТНІХ
ПОСЛУГ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

166

Бовкун О. А., Чирва Г. М.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ МАРКЕТИНГОВОЇ ТА ЛОГІСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ІНТЕГРОВАНІХ ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО
СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

169

Брагінець Т. О.

АУТСТАФІНГ ПЕРСОНАЛУ: ВИДИ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

174

Гарник О. А.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

178

Длугоборська Л. В.

ФАКТОРИ РОСТУ СВІТОВОГО РИНКУ ЯГІД ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
УМОВИ ЕКСПОРТУ ПЛОДОВО-ЯГІДНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

183

Заморська І. Л., Халахур Ю. Л.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНОСТЮ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО
ПРАЦЮЮТЬ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

186

Іванов С. В., Ляшенко В. І., Трушкіна Н. В.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
ПРИДНІПРОВСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РАЙОНУ ШЛЯХОМ
СТВОРЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ

189

Пачева Н. О.

ФОРМУВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ ГІЛКИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В
УКРАЇНІ

194

Подзігун С. М., Гарматюк О. В.

ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ

197

Соковніна Д. М.

ПЕРСПЕКТИВИ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В
ДІЯЛЬНОСТІ САДІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

200

Спірідонова К. О., Койнаш С. Є.

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА

204

Ящук Т. А.

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

208

СЕКЦІЯ 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА І ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	213
<i>Бондарук І. С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ	213
<i>Вернюк Н. О.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	215
<i>Кірдан О. П.</i> МЕДІАЦІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ	219
<i>Корнієнко Т. О.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ	222
<i>Moskalenko Vasyl</i> ANALYSIS OF DISCRIMINANT MODELS IN FORECASTING BANKRUPTCY OF ENTERPRISES	225
<i>Тимошенко Л. В., Лапко А. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ВУГЛЕПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ ДОНБАСУ	228
<i>Чирва О. Г., Богашико О. Л.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ КЛАСТЕРНИХ ОБ'ЄДНАНЬ	233
СЕКЦІЯ 7. ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ	236
<i>Акулов М. Г.</i> МОДЕЛЮВАННЯ ІНДИКАТОРІВ ЕФЕКТИВНОСТІ СПОРТИВНО- ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ	236
<i>Белан О. В.</i> ФОРМИРОВАНИЕ ПОНЯТИЯ «ЛЕЧЕБНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ»	241
<i>Бербец Т. М.</i> ФОРМУВАННЯ ЛОЯЛЬНОСТІ СПОЖИВАЧІВ ЯК ОДНОГО З ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	247
<i>Бойко М. В.</i> РОЛЬ ТРЕВЕЛ-БЛОГЕРІВ У ЖИТТІ СУЧАСНОГО ТУРИСТА	250
<i>Джаман М. О.</i> ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ОБРАЗУ РЕГІОНУ	253
<i>Кирилюк І. М.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ	258

<i>Кравченко Л. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	261
<i>Поворознюк І. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ РЕГІОНУ	265
<i>Слатвінська Л. А.</i> ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИСТСЬКО- РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ	269
<i>Чирва О. Г., Литвин О. В.</i> ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	273
<i>Шаповал В. М., Шаповал І. А.</i> СКАНСЕН ЯК НАПРЯМОК МУЗЕЙНОГО ТУРИЗМУ	276
<i>Штангеева Н. І.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ	280

Список використаних джерел:

1. Гайденок Шер Н. И. Обязательная медиация: опыт Италии. Третейский суд. 2011. № 1. С.156–165.
2. Кірдан О. Л. Поняття «медіація» та підходи до його трактування у сучасному науковому дискурсі. *Педагогічний часопис Волині*. №2 (13). 2019. С. 12–20. URL: <https://pedchas.eenu.edu.ua/index.php/pedchas/article/view/427>. DOI: <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-02-12-20>.
3. Кисельова Т. История зарождения и развития медиации в мире. URL: https://www.academia.edu/3371628/History_of_Mediation_Movement_2010_.
4. Подковенко Т. О. Інститут медіації: зарубіжний досвід та українські перспективи. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1. 2016 р. С. 26–31.
5. Федеральный закон Австрии от 2003 года «О медиации в гражданских делах». *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich*. Teil I. 6. Juni 2003. №29/2003. URL: [at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20002753](http://www.rgbl.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20002753).
6. Mediation in Wien. URL: www.mediationinwien.at.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Корнієнко Т. О. *к. е. н., доцент*

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань

У сучасних умовах розвитку економіки України на ефективність функціонування вітчизняних підприємств негативно впливають зовнішні та внутрішні соціально-економічні кризові явища, що можуть призводити до збитковості, а у багатьох випадках до ліквідації підприємства. Тому сьогодні постає проблема у необхідності досягнення сталого розвитку підприємства у сучасних умовах функціонування [1].

Для досягнення стійкого розвитку підприємства необхідно своєчасно проводити оцінку фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства – це реальна та потенційна спроможність підприємства забезпечити належний рівень фінансування господарської діяльності, що характеризується сукупністю показників наявності, розміщення і використання ресурсів підприємства та джерела їх фінансування [3, 6].

Особливе місце в оцінці фінансового стану посідає розрахунок показників рентабельності, які визначають, наскільки прибутковою є діяльність підприємства, продукції, активів і власного капіталу. Основні показники рентабельності наведено в таблиці 1 [4].

Таблиця 1

Характеристика показників оцінки рентабельності підприємства*

Назва показника	Формула розрахунку	Нормативне значення	Характеристика показника
Коефіцієнт рентабельності активів	$R_a = \text{ЧП} / A (\text{Б})$	>0 , збільшення	Характеризує рівень прибутку, що формується всіма активами підприємства
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$R_{вк} = \text{ЧП} / \text{ВК}$	>0 , збільшення	Характеризує рівень прибутковості власного капіталу
Коефіцієнт рентабельності діяльності	$R_d = \text{ЧП} / \text{ЧВ}$	>0 , збільшення	Характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Збільшення цього показника свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємства
Коефіцієнт рентабельності продукції	$R_p = \text{ЧД} / C$	>0 , збільшення	Характеризує прибутковість основної діяльності підприємства

**джерело: складено автором на основі [4, 5, 7, 8].*

Умовні позначення: ЧП – чистий прибуток; ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг); ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг).

Аналіз показників рентабельності проведемо на базі підприємства ПАТ «Новоград-Волинський хлібозавод» (табл. 2).

На основі даних табл. 1. можна зробити висновок, що коефіцієнт рентабельності активів за досліджуваний період має тенденцію до зменшення, тобто ефективність використання активів знизилася на 33,20%.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу за 2016–2018 рр. зменшувався, тобто й ефективність його використання. За період зменшення становило 18,05%. Рентабельність діяльності в цілому за період знизилася на

19,80%. Рентабельність продукції має таку саму тенденцію розвитку, як і рентабельність діяльності, тобто спостерігалось зменшення на 34,54% за досліджуваний період. Таким чином, показники рентабельності ПАТ «Новоград-Волинський хлібозавод» є позитивними та достатньо високими для підприємств України, але за розглянутий період динаміка їх зміни є спадною, що в майбутньому, за незмінності ситуації, може призвести до збитковості досліджуваного підприємства [10].

Таблиця 2

Показники рентабельності ПАТ «Новоград-Волинський хлібозавод»
за 2016–2018 рр., %*

Показники	Рік			Темп приросту, % (+;-)		
	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017	2018/2016
Коефіцієнт рентабельності активів	45,12	35,12	30,14	-22,16	-14,18	- 33,20
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	71,20	60,20	58,35	-15,45	-3,07	-18,05
Коефіцієнт рентабельності діяльності	17,58	11,87	14,10	-32,48	24,18	-19,80
Коефіцієнт рентабельності продукції	35,87	25,42	23,48	-29,13	7,63	-34,54

*джерело: складено автором на основі [2].

Отже, можна зробити висновок, що підвищення рентабельності підприємницької діяльності є однією із найважливіших умов забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Мельник О. М. Фінансова стійкість підприємства в сучасній економіці. URL: <http://www.nbuuv.gov.ua>.
2. Класифікація інституційних секторів економіки України (KICE). Статистичний класифікатор України: Наказ Державної служби статистики України від 03.12.2014 № 378. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/or_kise_2016.htm.
3. Васькова Ю. І. Фінансова безпека підприємства – провідна складова економічної безпеки та засіб попередження кризи підприємств. *Наука і економіка*. 2014. № 1 (33). С. 230–234.

4. Чеберяко О. В., Кривовяз М. А. Економіко-теоретична сутність системи забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2015. № 1. С. 94–97.

5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

6. Галушак В. В. Фінансова стійкість та фінансова стратегія підприємства як ефективне формування та використання фінансових ресурсів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №4. С. 810–813.

7. Демиденко С. Л. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

8. Саух І. Фінансовий потенціал підприємства як об'єкт стратегічного аналізу. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. №1. С. 132–141.

9. Корнієнко Т. О., Чвертко Л. А., Вінницька О. А. Визначення інструментів та факторів, що впливають на формування стану економічної безпеки в сільськогосподарських підприємствах. *Науковий журнал «Економічні горизонти»*. 2018. № 4 (7). С. 118–127.

ANALYSIS OF DISCRIMINANT MODELS IN FORECASTING BANKRUPTCY OF ENTERPRISES

*Moskalenko Vasyl, assistant professor
Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi*

Each member of the economic community must be assured of the reliability and financial capacity of its partners, otherwise everyone has the opportunity to use the bankruptcy mechanism as a means of repaying debt to insolvent partners. In this regard, managers of enterprises, managers of different levels of management should be able to timely determine the unsatisfactory financial standing of the counterparty companies on the basis of the results of the financial analysis and, if necessary, to use their right to apply bankruptcy procedures to the debtor.

The methodologies offered by Ukrainian researchers are different. The main reason for counteracting the results is that they are mainly based on statistics collected from retailers, which indirectly take into account the specifics inherent in the industries. However, studies show that this specificity exists. Thus, the